Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (nionde avdelningen)

den 25 oktober 2018 *

”Begäran om förhandsavgörande – Offentlig upphandling av utrustning och kringtjänster för medicinsk diagnostik – Direktiv 2014/24/EU – Artikel 42 – Tilldelning – Den upphandlande myndighetens utrymme för skönsmässig bedömning – Detaljerade formuleringar i de tekniska specifikationerna”

I mål C-413/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Högsta domstolen, Litauen) genom beslut av den 30 juni 2017, som inkom till domstolen den 10 juli 2017, i målet

”Roche Lietuva” UAB

ytterligare deltagare i rättegången:

Kauno Dainavos poliklinika VšĮ,

meddelar

DOMSTOLEN (nionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Jürimäe samt domarna E. Juhász (referent) och C. Vajda,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– ”Roche Lietuva” UAB, genom G. Balčiūnas och K. Karpickis, advokatai,

– Kauno Dainavos poliklinika VšĮ, genom K. Laurynaitė och J. Judickienė, advokatai,

– Litauens regering, genom D. Kriaučiūnas, K. Dieninis och D. Stepanienė, samtliga i egenskap av ombud,

– Greklands regering, genom M. Tassopoulou, A. Magrippi och K. Georgiadis, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: lituaiska.

– Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

– Europeiska kommissionen, genom A. Steiblytė och P. Ondrůšek, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2 och 23 i och bilaga VI till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 2004, s. 114).

2 Begäran har framställts i ett förfarande som anhängiggjorts av ”Roche Lietuva” UAB, som är en av de anbudsgivare som inte avgav det vinnande anbudet i ett förfarande för offentlig upphandling som anordnades av Kauno Dainavos poliklinika VšĮ, som är ett offentligt sjukhus i Kaunas (Litauen) (nedan kallat sjukhuset Dainava i Kaunas). Tvisten rör de tekniska specifikationerna i upphandlingen.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Direktiv 2004/18 upphävdes med verkan från den 18 april 2016 genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18 (EUT L 94, 2014, s. 65), i enlighet med artikel 91 första stycket i sistnämnda direktiv.

4 I skäl 74 till direktiv 2014/24 anges följande:

”(74) De tekniska specifikationer som offentliga upphandlare upprättar måste tillåta att den offentliga upphandlingen är öppen för konkurrens och uppfyller hållbarhetsmål. Det bör därför vara möjligt att lämna anbud som avspeglar olika tekniska lösningar, standarder och tekniska specifikationer på marknaden, inklusive de som utarbetats på grundval av prestandakrav knutna till byggentreprenadernas, varornas och tjänsternas livscykelegenskaper och hållbarhetsaspekten i produktionsprocessen.

Följaktligen bör tekniska specifikationer utformas på ett sådant sätt att man undviker att på konstlad väg begränsa konkurrensen genom krav som gynnar en viss ekonomisk aktör då de avspeglar viktiga egenskaper hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som den aktören brukar erbjuda. Om tekniska specifikationer utformas som funktions- och prestandakrav kan i allmänhet detta mål uppfyllas på bästa möjliga sätt. Funktions- och prestandakrav är också lämpliga för att främja innovation i samband med offentlig upphandling, och de bör användas i så stor uträckning som möjligt. Om det hänvisas till en europeisk standard eller, om det inte finns någon sådan, till en nationell standard bör de upphandlande myndigheterna beakta anbud som baseras på likvärdiga arrangemang. Det bör åligga den ekonomiska aktören att bevisa likvärdighet med det begärda märket.

…”

5 Artikel 18 i detta direktiv har rubriken ”Principer för upphandling”. I artikel 18.1 föreskrivs följande:

”De upphandlande myndigheterna ska behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet och proportionerligt sätt.

Upphandlingen får inte utformas i syfte att undanta den från tillämpningsområdet för detta direktiv eller att på ett konstgjort sätt begränsa konkurrensen. Konkurrensen ska anses begränsas på ett konstgjort sätt om upphandlingen utformas i syfte att på ett otillbörligt sätt favorisera eller missgynna vissa ekonomiska aktörer.”

6 I artikel 42 i nämnda direktiv, vilken har rubriken ”Tekniska specifikationer”, föreskrivs följande:

”1. Tekniska specifikationer enligt definitionen i punkt 1 i bilaga VII ska ingå i upphandlingsdokumenten. De egenskaper som krävs av byggentreprenader, varor eller tjänster ska anges i de tekniska specifikationerna.

Egenskaperna kan också avse den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla de berörda byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process som avser ett annat skede i deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem, förutsatt att de är kopplade till kontraktsföremålet och att de står i proportion till kontraktets värde och målsättningar.

…

2. De tekniska specifikationerna ska tillåta att de ekonomiska aktörerna deltar på lika villkor i upphandlingsförfarandet och får inte innebära omotiverade hinder mot att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

3. Utan att det påverkar bindande nationella tekniska regler, i den utsträckning som de är förenliga med unionsrätten, ska de tekniska specifikationerna vara utformade på något av följande sätt:

a) I form av prestanda- eller funktionskrav, inbegripet miljöegenskaper, förutsatt att parametrarna är tillräckligt exakta för att anbudsgivarna ska kunna fastställa föremålet för kontraktet och för att den upphandlande myndigheten ska kunna tilldela kontraktet.

b) Genom en hänvisning till tekniska specifikationer och i prioritetsordning till sådana nationella standarder som genomför europeiska standarder, till europeiska tekniska bedömningar, till gemensamma tekniska specifikationer, till internationella standarder, till andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen eller, om sådana inte finns, till nationella standarder, till nationella tekniska godkännanden eller till nationella tekniska specifikationer för projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt användning av varor, varvid varje hänvisning ska åtföljas av orden ’eller likvärdigt’.

c) I form av de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a och, för att påvisa att dessa prestanda- eller funktionskrav antas vara uppfyllda, med en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b.

d) Genom en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b i fråga om vissa egenskaper och genom en hänvisning till de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a i fråga om andra egenskaper.

4. Om det inte motiveras av föremålet för kontraktet, får tekniska specifikationer inte innehålla hänvisningar till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik ekonomisk aktör, och inte heller

hänvisningar till varumärke, patent eller typ, särskilt ursprung eller särskild tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller varor gynnas eller att andra inte kan komma i fråga. Sådana hänvisningar ska i undantagsfall vara tillåtna om en tillräckligt preciserad och begriplig beskrivning av föremålet för kontraktet inte är möjlig genom tillämpning av punkt 3. Sådana hänvisningar ska följas av orden 'eller likvärdigt'.

…"

7 I bilaga VII till direktiv 2014/24, som har rubriken "Definition av vissa tekniska specifikationer", anges följande i led 1:

"I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *teknisk specifikation*: avser något av följande:
   a) …
   b) I fråga om offentliga tjänste- eller varukontrakt, en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en produkts eller en tjänsts egenskaper, t.ex. kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestanda, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning) och bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, produktens användningsområde, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar, produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla faser av varans eller tjänstens livscykel liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse."

Litauisk rätt

8 Artiklarna 2 och 23 i och bilaga VI till direktiv 2004/18 har införlivats med litauisk rätt genom artiklarna 3 och 25 i och bilaga 3 till Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (den litauiska lagen om offentlig upphandling). Direktiv 2014/24 har införlivats genom lag XIII-327 av den 2 maj 2017. Denna lag trädde i kraft den 1 juli 2017.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

9 Det framgår av handlingarna i målet att sjukhuset Dainava i Kaunas den 22 juni 2016 offentliggjorde en öppen anbudsinfordran med rubriken "Hyra av utrustning för laboratoriediagnostik samt inköp av tjänster och utrustning som behövs därför". Anbudsinfordran var uppdelad i 13 delar. Värdet av den del av anbudsinfordran som är aktuell i det nationella målet uppgår till 250 000 euro.

10 Den 4 juli 2016 gjorde Roche Lietuva, i samband med ett klagomål, gällande att de tekniska specifikationer som anges i bilaga 1 till förfrågningsunderlaget för den aktuella upphandlingen på ett orättmätigt sätt begränsade konkurrensen mellan leverantörer, eftersom var och en är specialiserade på sitt sätt och har anpassat sin verksamhet till vad som kännetecknar produkterna från vissa tillverkare av analysutrustning för blodprov. Sjukhuset Dainava i Kaunas ändrade genom beslut av den 14 juli 2016 vissa bestämmelser i de tekniska specifikationerna.

11 Roche Lietuva var inte nöjd med de ändringar som hade gjorts på grund av dess klagomål och väckte därför, den 28 juli 2016, talan vid de nationella domstolarna.

12 Såväl domstolen i första instans som överrätten ogillade Roche Lietuvas talan den 6 oktober respektive den 14 december 2016, bland annat med motiveringen dels att sjukhuset Dainava i Kaunas hade gjort en korrekt skönsmässig bedömning vid upprättandet av detaljerade tekniska specifikationer med

hänsyn till kraven på undersökningskvalitet och skydd för människors hälsa, dels att sökanden i det nationella målet inte hade visat att den aktuella anbudsinfordran var anpassad till specifik utrustning eller specifika tillverkare.

13 Den 28 december 2016 återkallade sjukhuset Dainava i Kaunas den aktuella anbudsinfordran, efter begäran från Viešųjų pirkimų tarnyba (Tillsynsmyndigheten för offentlig upphandling, Litauen), sedan denna myndighet konstaterat att andra bestämmelser åsidosatts än dem som anges i begäran om förhandsavgörande.

14 Den 17 januari 2017 överklagade Roche Lietuva överrättens avgörande till Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Högsta domstolen, Litauen), som handlade målet den 17 maj 2017. Genom beslut av den 19 juni 2017 beslutade nämnda domstol att ex officio återuppta förfarandet. Högsta domstolen underrättade parterna om sin avsikt att gå utöver gränserna för målet om överklagande och uppmanade härvid parterna samt Tillsynsmyndigheten för offentlig upphandling att lämna synpunkter på bestämmelserna i förfrågningsunderlaget i den del som rör den utrustning som behövs för att tillhandahålla de aktuella tjänsterna (medicinska analyser) snarare än själva tjänsterna.

15 Den hänskjutande domstolen undrar om det utrymme för skönsmässig bedömning som ges en upphandlande myndighet, såsom svaranden i målet vid den nationella domstolen, vad gäller att, i anbudsinfordran, ange specifika särdrag för de medicinska produkter man avser att förvärva, när myndigheten tänker använda dessa produkter för att utföra medicinska undersökningar snarare än för ett självständigt syfte. Nämnda domstol önskar i detta sammanhang få klarhet i huruvida den upphandlande myndigheten uppfyller de rättsliga kraven om en utrustnings funktion definieras som ett krav på funktion som inte är knutet till utrustningens isolerade funktion eller kännetecken, utan till funktionens resultat, bland annat avseende testernas snabbhet och tillförlitlighet och de testmetoder som används.

16 Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Högsta domstolen, Litauen) beslutade mot denna bakgrund att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till domstolen:

”Ska bestämmelserna i artiklarna 2 och 23 i och bilaga VI till direktiv 2004/18 (tillsammans eller var för sig, men utan begränsning till de bestämmelserna) tolkas så, att en upphandlande myndighet (en sjuk- och hälsovårdsinrättning), som avser att genom offentlig upphandling förvärva varor (medicinsk diagnostikutrustning och material) eller särskilda rättigheter till sådana varor i syfte att själv kunna genomföra tester, har rätt att i de tekniska specifikationerna skönsmässigt endast ange sådana krav på varorna som inte isolerat beskriver utrustningens och/eller materialets enskilda operativa (tekniska) och användningsrelaterade (funktionella) egenskaper, utan i stället definierar de kvalitativa parametrarna för de tester som ska genomföras samt testlaboratoriets prestanda, vilket borde beskrivas separat i specifikationerna för den offentliga upphandlingen i fråga?”

Inledande anmärkningar

17 Den hänskjutande domstolen har i sin fråga hänvisat till vissa bestämmelser i direktiv 2004/18. När det gäller den tidsmässiga tillämpligheten av direktivet ska det påpekas att det meddelande om upphandling som är i fråga i det nationella målet offentliggjordes den 22 juni 2016, det vill säga efter den dag då upphävandet av det direktivet trädde i kraft, vilket skedde den 18 april 2016 i enlighet med artikel 91 första stycket i direktiv 2014/24.

18 Enligt fast rättspraxis är det tillämpliga direktivet i princip det som är i kraft när den upphandlande myndigheten väljer vilken typ av förfarande som ska användas och när den slutligen avgör frågan om det föreligger en skyldighet att vidta en föregående uppmaning till anbudsgivning för tilldelning av ett offentligt kontrakt (dom av den 14 september 2017, Casertana Costruzioni, C-223/16, EU:C:2017:685, punkt 21 och där angiven rättspraxis).

19 Det ska tilläggas att innehållet i artiklarna 2 och 23 i direktiv 2004/18 i huvudsak upprepas i artikel 18.1 respektive artiklarna 42–44 i direktiv 2014/24. Innehållet i bilaga VI till direktiv 2004/18 upprepas i huvudsak i bilaga VII till direktiv 2014/24. De villkor som gäller för tekniska specifikationer som fastställer de egenskaper som krävs av de byggentreprenader, tjänster eller varor som upphandlas regleras närmare i artikel 42 i sistnämnda direktiv.

20 Härav följer att de relevanta bestämmelserna i direktiv 2014/24 måste tolkas för att domstolen ska kunna ge ett användbart svar till den hänskjutande domstolen.

Tolkningsfrågan

21 Mot bakgrund av det ovan anförda konstaterar EU-domstolen att den hänskjutande domstolen med sin tolkningsfråga vill få veta i vilken utsträckning en upphandlande myndighet, med tillämpning av artiklarna 18 och 42 i direktiv 2014/24 och principerna om likabehandling och proportionalitet, vid utarbetandet av de tekniska specifikationerna i en anbudsinfordran för inköp av medicinsk utrustning ska fästa vikt vid apparaternas individuella egenskaper eller resultatet av hur apparaterna fungerar.

22 Europeiska kommissionen har inledningsvis ifrågasatt huruvida denna fråga kan upptas till sakprövning med tanke på att det anbudsförfarande som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen har återkallats, varför nämnda fråga är hypotetisk.

23 Det ska i detta avseende erinras om att det enligt fast rättspraxis, i ett förfarande enligt artikel 267 FEUF, uteslutande ankommer på den nationella domstol vid vilken tvisten har anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl nödvändigheten som relevansen av de frågor som ställs till domstolen. EU-domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av unionsrätten. Inom ramen för det samarbete mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna som ingår i det förfarande som infördes genom artikel 267 FEUF presumeras nämligen frågor som rör unionsrättens tolkning vara relevanta. EU-domstolen har möjlighet att underlåta att pröva en tolkningsfråga som ställts av en nationell domstol i enlighet med nämnda artikel endast när de villkor som rör innehållet i begäran om förhandsavgörande i artikel 94 i rättegångsreglerna inte har iakttagits eller när det är uppenbart att den tolkning eller bedömning av giltigheten av en unionsbestämmelse som begärts av den nationella domstolen inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken eller då frågan är hypotetisk (dom av den 25 juli 2018, Confédération paysanne m.fl., C-528/16, EU:C:2018:583, punkterna 72 och 73, och där angiven rättspraxis).

24 I förevarande fall har den hänskjutande domstolen i sin begäran om förhandsavgörande angett flera skäl till varför den, trots att upphandlingen i fråga i målet vid den nationella domstolen återkallats, ändå anser att det enligt nationell rätt kvarstår ett intresse av utgången av tvisten vid den nationella domstolen. Domstolen konstaterar därför att tolkningsfrågan inte kan anses vara hypotetisk och att den således ska tas upp till sakprövning.

25 Vad gäller frågan i sak framgår det av artikel 42.1 första stycket i direktiv 2014/24 att de tekniska specifikationerna enligt definitionen i punkt 1 i bilaga VII till det direktivet ingår bland upphandlingsdokumenten och att dessa fastställer de egenskaper som krävs av byggentreprenader, varor eller tjänster.

26 Enligt artikel 42.3 i direktivet kan tekniska specifikationer utformas på flera sätt, antingen i form av prestanda- eller funktionskrav eller genom en hänvisning till tekniska specifikationer och, i prioritetsordning, till sådana nationella standarder som genomför europeiska standarder, till europeiska tekniska bedömningar, till gemensamma tekniska specifikationer, till internationella standarder, till andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen

eller, om sådana inte finns, till nationella standarder, till nationella tekniska godkännanden eller till nationella tekniska specifikationer för projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt användning av varor, eller en kombination av dessa båda sätt.

27 I detta avseende bör det noteras att nämnda artikel 42.3 – i den mån den föreskriver att tekniska specifikationer ska utformas i form av tillräckligt precisa prestanda- eller funktionskrav eller genom hänvisning till tekniska specifikationer och till olika standarder – på intet sätt utesluter att det, i ett anbudsförfarande avseende medicinsk utrustning som ska användas för att utföra medicinska undersökningar, preciseras vad den efterfrågade individuella utrustningen och de efterfrågade individuella kringtjänsterna ska ha för egenskaper och hur de ska fungera.

28 Det bör dessutom noteras att lydelsen av artikel 42.3 i direktiv 2014/24 inte ger stöd för slutsatsen att det finns en rangordning mellan metoderna för att utforma de tekniska specifikationerna och att en av dessa metoder ska ges företräde.

29 Vidare följer det av denna bestämmelse att unionens regelverk rörande tekniska specifikationer ger den upphandlande myndigheten ett betydande utrymme för eget skön när den fastställer tekniska specifikationer för en upphandling.

30 Detta utrymme för eget skön motiveras av den omständigheten att de upphandlande myndigheterna har bäst kännedom om vilka varor de behöver och att de är bäst lämpade att avgöra vilka krav som måste uppfyllas för att önskade resultat ska kunna uppnås.

31 I direktiv 2014/24 fastställs emellertid vissa begränsningar som den upphandlande myndigheten måste följa.

32 I artikel 42.2 i direktiv 2014/24 föreskrivs bland annat att de tekniska specifikationerna ska tillåta att de ekonomiska aktörerna deltar på lika villkor i upphandlingsförfarandet och att de inte får innebära omotiverade hinder mot att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

33 Detta krav konkretiserar principen om likabehandling, som anges i artikel 18.1 första stycket i detta direktiv, vad gäller utformningen av tekniska specifikationer. Enligt denna bestämmelse ska de upphandlande myndigheterna behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet och proportionerligt sätt.

34 Såsom domstolen redan har slagit fast är principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet av grundläggande betydelse vad gäller de tekniska specifikationerna, mot bakgrund av den risk för diskriminering som är förenad med valet av dessa specifikationer eller med hur de formuleras (se, med avseende på direktiv 2004/18, dom av den 10 maj 2012, kommissionen/Nederländerna, C-368/10, EU:C:2012:284, punkt 62).

35 I artikel 18.1 andra stycket i direktiv 2014/24 preciseras dessutom att en upphandling inte får utformas i syfte att undanta upphandlingen från tillämpningsområdet för nämnda direktiv eller att på konstgjord väg begränsa konkurrensen och att konkurrensen ska anses begränsas på konstgjord väg om upphandlingen utformas i syfte att på ett otillbörligt sätt favorisera eller missgynna vissa ekonomiska aktörer.

36 På samma sätt anges i skäl 74 i direktiv 2014/24 att de tekniska specifikationerna bör ”utformas på ett sådant sätt att man undviker att på konstlad väg begränsa konkurrensen genom krav som gynnar en viss ekonomisk aktör då de avspeglar viktiga egenskaper hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som den aktören brukar erbjuda”. I samma skäl anges vidare att ”[d]et bör … vara möjligt att lämna anbud som avspeglar olika tekniska lösningar, standarder och tekniska specifikationer på marknaden …”.

37 Iakttagandet av dessa krav är ännu viktigare när, såsom i förevarande fall, de tekniska specifikationer som ingår i förfrågningsunderlaget är formulerade på ett särskilt detaljerat sätt. Ju mer detaljerade de tekniska specifikationerna är, desto större blir risken att en viss tillverkares varor ges företräde.

38 Det framgår visserligen av artikel 42.4 i direktiv 2014/24 att det är möjligt att – i undantagsfall och om en tillräckligt preciserad och begriplig beskrivning av föremålet för kontraktet inte är möjlig genom tillämpning av artikel 42.3 i samma direktiv – hänvisa till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik ekonomisk aktör, eller hänvisa till ett varumärke eller ett patent, förutsatt att kontraktsföremålet motiverar detta och att de villkor som i direktiv 2014/24 uppställs i detta avseende är uppfyllda, däribland villkoret att en sådan hänvisning, i kontraktshandlingarna, ska åtföljas av orden ”eller likvärdigt”. Eftersom denna bestämmelse föreskriver en möjlighet till undantag, ska dock villkoren för att en upphandlande myndighet ska kunna utnyttja denna möjlighet tolkas restriktivt.

39 Enligt rättspraxis avseende offentlig upphandling av varor kan nämligen underlåtenhet att lägga till orden ”eller likvärdigt” efter att det i kontraktshandlingarna hänvisats till en viss produkt inte bara avskräcka ekonomiska aktörer som använder system som liknar denna produkt att inkomma med anbud, utan också hindra importflödet i den gränsöverskridande handeln inom unionen, genom att upphandlingen endast blir tillgänglig för leverantörer som uppger att de kommer att använda just den produkt som anges (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 3 december 2001, Vestergaard, C-59/00, EU:C:2001:654, punkt 22 och där angiven rättspraxis).

40 Mot bakgrund av ovanstående ankommer det på den hänskjutande domstolen att fastställa huruvida – samtidigt som hänsyn tas till det utrymme för skönsmässig bedömning som den upphandlande myndigheten förfogar över vad gäller att fastställa tekniska specifikationer med hjälp av kvalitativa krav beroende på det aktuella kontraktsföremålet – de särskilt detaljerade tekniska specifikationerna i det nationella målet inte leder till att en anbudsgivare gynnas indirekt.

41 Det är också viktigt att graden av detaljrikedom i de tekniska specifikationerna är förenlig med proportionalitetsprincipen, vilket i synnerhet innebär att det ska göras en undersökning av huruvida denna detaljrikedom är nödvändig för att uppnå de eftersträvade målen.

42 Det bör dock noteras att proportionalitetsprincipen särskilt är tillämplig på det känsliga området folkhälsa. Enligt domstolens fasta praxis ska nämligen, vid bedömningen av om en medlemsstat har beaktat proportionalitetsprincipen på detta område, hänsyn tas till att människors hälsa och liv ges högsta prioritet bland de värden och intressen som skyddas genom EUF-fördraget och att det ankommer på medlemsstaterna att fastställa på vilken nivå de vill säkerställa skyddet för folkhälsan och på vilket sätt denna nivå ska uppnås. Eftersom denna nivå kan variera mellan medlemsstaterna har dessa ett utrymme för skönsmässig bedömning härvidlag (dom av den 8 juni 2017, Medisanus, C-296/15, EU:C:2017:431, punkt 82 och där angiven rättspraxis).

43 Det bör i detta sammanhang även påpekas att, såsom har påpekats i punkt 11 i domstolens rekommendationer till nationella domstolar om begäran om förhandsavgörande (EUT C 257, 2018, s. 1), även om domstolen, när den fattar sitt beslut, med nödvändighet beaktar de rättsliga och faktiska omständigheterna i det nationella målet, såsom dessa beskrivs av den hänskjutande domstolen i sin begäran om förhandsavgörande, så innebär detta inte att domstolen själv tillämpar unionsrätten på denna tvist. När domstolen uttalar sig om unionsrättens tolkning eller giltighet försöker den ge ett användbart svar för avgörandet av det nationella målet, men det ankommer på den hänskjutande domstolen att dra de praktiska konsekvenserna av detta uttalande. Av dessa skäl uttrycks domstolens tolkning normalt i abstrakta termer.

44 I förevarande fall ankommer det på den hänskjutande domstolen att, med hänsyn till de tolkningsdata som har framförts ovan, konkret bedöma huruvida de tekniska specifikationer som är aktuella i det nationella målet är förenliga med principerna om likabehandling och proportionalitet.

45 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artiklarna 18 och 42 i direktiv 2014/24 ska tolkas så, att de inte kräver att en upphandlande myndighet, vid utarbetandet av de tekniska specifikationerna i en anbudsinfordran för inköp av medicinsk utrustning, antingen ska ge företräde åt vad den medicinska utrustningen har för individuella egenskaper eller ge företräde åt resultatet av hur dessa apparater fungerar. Dessa bestämmelser ska i stället tolkas så, att de kräver att de tekniska specifikationerna som helhet är förenliga med principerna om likabehandling och proportionalitet. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida de tekniska specifikationerna i fråga uppfyller dessa krav i det mål den har att avgöra.

Rättegångskostnader

46 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (nionde avdelningen) följande:

Artiklarna 18 och 42 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG ska tolkas så, att de inte kräver att en upphandlande myndighet, vid utarbetandet av de tekniska specifikationerna i en anbudsinfordran för inköp av medicinsk utrustning, antingen ska ge företräde åt vad den medicinska utrustningen har för individuella egenskaper eller ge företräde åt resultatet av hur dessa apparater fungerar. Dessa bestämmelser ska i stället tolkas så, att de kräver att de tekniska specifikationerna som helhet är förenliga med principerna om likabehandling och proportionalitet. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida de tekniska specifikationerna i fråga uppfyller dessa krav i det mål den har att avgöra.

Underskrifter